AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
http://ageconsearch.umn.edu
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

AZ INTELLIGENS SZAKOSODÁS ÉS AZ INNOVÁCIÓ LEHETŐSÉGEINEK KIHASZNÁLÁSA A VIDÉKFEJLESZTÉS TERÜLETÉN

TÚRÓCZI IMRE

Összefoglalás

Az Európai Unió 2014-2020-as költségvetési ciklusa számos lehetőséget biztosít az innováció kiterjesztésének területén. Az elkövetkezendő években az EU-tól mintegy 700. milliárd forint támogatást hívhat le Magyarország a gazdaságának ilyen irányú fejlesztésére. A külső támogatás mellett a hazai források is jelentősek lesznek, hiszen a K+F jellegű felhasználás GDP-hez viszonyított arányát is kívánja a kormányzat. Nem tekinthetjük túlzásnak azt a becslést, amely szerint több, mint ezer milliárd forintról beszélhetünk. A források felhasználásának arányában eddig érzékelhető volt Budapest túlsúlya, mintegy kétharmados arányával.

Fontos kérdés, hogy a képzettségi szintben, infrastruktúrában, működő tőkében alacsonyabb szinten álló régiók képesek lesznek-e a források eddiginél nagyobb arányú hasznosítására figyelembe véve az S3 elvárásait? Ebben a rendszerében alapelv, hogy ott kell felhasználni a forrásokat, ahol ahhoz megfelelő infrastruktúra, kutató-fejlesztő kapacitás és hagyomány biztosítható. Az intelligens szakosodási stratégia kialakítása országos szintű egyeztetések után megtörtént, az a magyar kormány 2014. november 14-én elfogadta és ezt követően továbbította Brüsszelbe.

Kérdés, hogy e feltételek mellett ez a rendszer területi kiegyenlítő hatást fog szolgálni, vagy tovább növeli a fejlettségben jelenleg tapasztalható eltéréseket?

Kulcsszavak: Innováció, fejlesztés, kutatás, tudás, felzárkózás

JEL KÓD: *O49*

Smart specialisation and exploitation of opportunities for innovation in the field of rural development

Abstract

The 2014 -2020 budgetary period of the European Union insures several opportunities for expansion in the field of innovation. The Hungarian economy can pull in 700 billion forints in the next years to develop in this direction. Besides external support, domestic sources will also play an important role as the Hungarian Government plans to improve the rate of R&D support compared to Hungarian GDP. It is not an exaggeration to estimate that we are talking about over 1,000 billion forints. However, in the utilisation of these funds so far the predominance of Budapest has been evident with a two-thirds share.

Is it an important question whether the rural regions with lower qualification levels, lacking in infrastructure and capital will be capable of a more efficient utilisation of the financial resources also meeting the expectations of S3? The fundamental principle of this system is that the money must be used where adequate infrastructure, research and development capacity and traditions can be ensured.

The formulation and coordination of smart specialization strategies already took place following a nationwide consultation and it was accepted by the Hungarian Government and sent to Brussels on 14th November, 2014.

The big question is whether this system with these conditions will serve the equalisation of differences between the regions or will widen the existing gaps.

Keywords: Innovation, improvement, researc, knowledge, chatching up

Bevezetés

A magyar gazdasági teljesítménye sok szempontból elmarad az európai uniós átlagtól, ami egyértelműen eredményezi a Magyarországon élő emberek életszínvonalának alacsonyabb szintjét. Gyakran felmerül a kérdés, hogy miért kaphat egy magyar szakember lakóhelyétől 10-20 km-re egy országhatár túloldalán két-háromszoros jövedelmet. A témában megjelent tanulmányok erre választ adnak. A munkavégzés hatékonysága technikai, technológiai okok miatt alacsonyabb és a kiáramló jövedelmek ennek megfelelően szintén alatta maradnak a magasabb fejlettségű országokban kifizethető összegektől. A gazdasági tevékenység végső célja nyilvánvalóan a jólét növelése, ennek megfelelően a munkavégzés területén fokozni kell a felhasználható erőforrások hasznosulási szintjét. Hronszky Imre és Várkonyi László tanulmánya szerint „a műszaki innováció a gazdasági növekedés hosszú távú stratégiai hajtóereje" (Hronszky – Várkonyi, é. n.). A cél megvalósítása nem történhet meg K+F+I tevékenység nélkül, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre. Kérdés azonban az, hogy Magyarországon belül az eltérő fejlettségi szint miatt minden országrészben képesek-e befogadni a lehetőségeket, vagy a felgyorsuló innováció a területi különbségek növekedését eredményezi.

Anyag és módszer

Az intelligens szakosodási stratégia (továbbiakban S3) kialakítása az elmúlt év kiemelkedő folyamata volt, jogalkotási, gazdasági elemzési és stratégiai tervezési tevékenység területén egyaránt. Az eddig zajlott folyamatok és várható feladatok és hatások vizsgálata egyaránt részét képezi a szükséges elemzéseknek, így jelen cikknek is. A témakör feldolgozása során vizsgáltam a jogszabály alkotási munkálatokat, a stratégia kialakításának folyamatát. Munkám során vizsgáltam, hogy a különböző besorolást elérő földrajzi térségek képesek lehetnek-e az innovációs források felhasználására. A tanulmány elkészítése során forrásként a kapcsolódó jogszabályokat, statisztikai adatokat és az elkészült tervet használtam, alkalmazva a szükséges elemzési módszertani elemeket.

Jogi folyamatok, tervezési szakasz

Az Európai Unió 2014-2020-as költségvetési ciklusának kiemelt feladata a K+F+I folyamatok hatékonyságának fokozása, amelynek gondolata a „Lisszaboni döntés" alapvető eleme volt. Magyarország ebben az időszakban több, mint 700 milliárd forint támogatásra számíthat. A pontos összeg az euro árfolyamának függvényévben kis mértékben ingadozhat. A terület kiemelt jellegét az is érzékelteti, hogy az erre a célra Magyarország számára rendelkezésre álló forrás meghaladja az előző ciklusban nyújtott támogatás kétszeresét. A hazai források összegét is figyelembe véve nem tekinthetjük túlzásnak, azt az állítást, amely szerint a több, mint ezer milliárd forint hatékony felhasználását kell előkészíteni. Ez a munkafolyamat természetesen korábban indult. Az

előkészítési tevékenységből ki kell emelnünk az S3 Fehérkönyv 2013. második félévben történt elkészítését. (Rátzné, 2014)
A „fehér könyv" elnevezést gyakran használjuk, ez egy régi fogalom, a magyar jogban 2012-ben definiálásra került, ezért célszerűnek tartom pontosítani, hogy a mit jelent ez az elnevezés precíz jogi megfogalmazásban.

A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet 34. §-a az alábbiak szerint definiálja a „fehér könyvet", mint a stratégiaalkotás eszközét:
„A fehér könyv egy szakpolitikai területről készített átfogó, más stratégiai tervdokumentum megalapozását szolgáló rövid- vagy középtávú stratégiai tervdokumentum, amely azonosítja az adott szakpolitikai területhez köthető legfontosabb, kormányzati lépéseket igénylő problémákat; bemutatja az adott szakpolitikai területen elérendő rövid- vagy középtávú célkitűzéseket és konkrét problémákkal kapcsolatban megoldási lehetőségeket vázol fel, beavatkozási módokra tesz javaslatot. A Fehér Könyv előkészítéséről, majd elfogadásáról az adott szakpolitikai területért felelős miniszter dönt és tervezetét társadalmi véleményezésre kell bocsátani."

A K+F+I Ágazati Stratégiai Fehér Könyv célja, az volt, hogy ágazatonként definiálja a K+F+I szempontú stratégiai célokat, kitörési pontokat, valamint a lehetséges beavatkozásokat, ezzel információt és inputot biztosítson a további tervezéshez, a következő időszak nemzeti és ágazati stratégiáinak kialakításához. Az ágazati stratégiák közül érdemes kiemelni az egészségipart, a jármű- és logisztikai ipart, informatikát és infokommunikációs ipart, az energetikát, a környezetvédelmet valamint az agrár- és élelmiszeripart. A műszaki és gazdasági fejlesztés csak komplexen értelmezhető, mint ezt Szokolai Zsolt cikkében részletezi (Szokolai, 2011).

A kidolgozás során megjelenő kapcsolódó programok közül az alábbiakat tartom fontosnak kiemelni:
- Új Széchenyi terv,
- Megyei területfejlesztési stratégiák,
- Széll Kálmán terv
- Nemzeti Reform program,
- Nemzeti KFI stratégia,
- Jedlik Ányos terv,
- Ágazati stratégiák.

A munka során első lépésként megfogalmazásra került az S3 tartalma, célja:
Az S3 a térségek tudásalapú fejlődésének szükségletek, kihívások figyelembe vételére épülő cél és eszközrendszere egy olyan strukturális átalakulás érdekében, amely a lehetőségeket, versenyelőnyöket, potenciális kitörési pontokat határoz meg. A fogalom összesíti az elgondolásokat, amely szerint a meglévő lehetőségekre, versenyelőnyökre épülő fejlesztési stratégia, amely természetesen meghatározza a célokat és a szükséges eszközöket is. (Rátzné, 2014)

Szükségesnek tartom kiemelni a stratégiával szemben támasztott következő három fontos jellemzőt:
a. Intelligens, vagyis tudáson alapul és biztosítja a folyamatos tudás transzfert.
b. Fenntartható fejlődést biztosít a környezet számára. A fenntarthatóság értendő ökológiai és gazdasági szempontból egyaránt.

c. Befogadó jelleg, ami azt jelenti, hogy a stratégia igazodik az adott terület sajátosságaihoz, lehetőségeihez és érősségeihez, de befogadja az időszakon belüli változások hatásait is. Ennek megvalósítása rugalmasságot és a folyamatos öntanulást és fejlődést is.

Látható, hogy egy komplex folyamatról van szó, fontos kiemelni, hogy a célkitűzések rendszere a megvalósulás szakaszában már csak korlátozottan képes változtatásokra. A következő évek irányvonalait meghatározó terv kialakításának szakaszában kiemelten fontos a gazdaság minden szereplőjének közös munkája és a döntéshozók együttműködése.

A kialakítási folyamat tehát hosszú időt vett igénybe, a gazdaságelemzésen alapuló helyzetértékeléstől az elfogadásig. Ennek a lényegesebb tartalmi fázisai az alábbiak:

1. Területi összefüggések és innovációs potenciálok elemzése.
2. Megbízható irányító infrastruktúra felállítása.
3. Közös szemléletmód kialakítása, elfogadása.
4. Korlátozott számú prioritások kiválasztása a területi fejlesztéshez.
5. Jövőkép megvalósítására alkalmas szabályozó rendszer kialakítása.
6. monitoring és értékelési rendszer kialakítása és működtetése.

Forrás: www.s3magyarorszag.hu

A megvalósítás munkafolyamata a következő lépéseket ölelte fel a tartalmi vonatkozásoknak megfelelően.

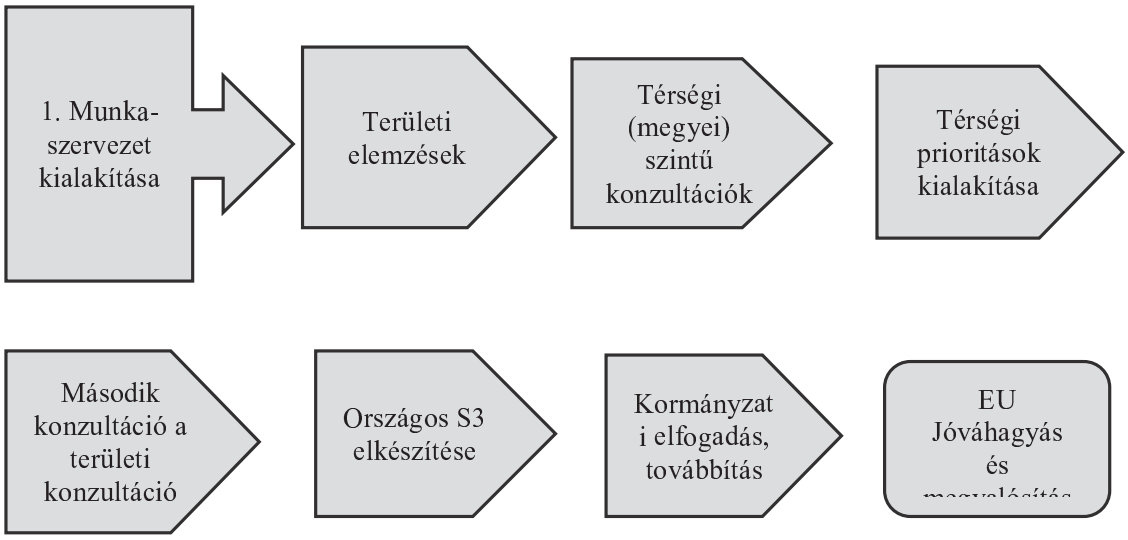

1. ábra: az S3 megvalósítás munkafolyamata

Forrás: Saját szerkesztés www.s3magyarorszag.hu honlapon található leírás alapján

A fent vázolt munkafolyamat eredményeként Magyarország Kormánya 2014. november 14-én a 1640/2014. (XI.14.) számú határozatával az elkészített stratégiát elfogadta és azt jóváhagyásra továbbította Brüsszelbe az Európai Unió Bizottsága részére. A stratégia jóváhagyását követően a pályázati források megnyílhatnak.

Magyarország parlamentje 2014. év során elfogadta 2014. évi LXXVI. törvényt az innovációról, amely szintén fontos részét képezi az előkészítési folyamatnak.

Ezen a pontos fontos kihangsúlyozni, hogy az S3 megvalósulása érdekében össze kell hangolni a pályázati programokat és a nemzeti stratégiákat.

Az S3 helyzetelemzések rendszere és eredményei

Az S3 helyzetelemzése az ország eltérő gazdasági fejlettségéről, eltérő teljesítményéről árulkodik. A vizsgálat eredményei között meg kell említeni az eltérő gazdasági fejlettséget, amit az egy főre eső GDP adattal tudunk leginkább érzékeltetni. A 2012. évi adatokat a 2. számú ábra érzékelteti. Érdemes megemlíteni, hogy a budapesti adat nem szerepel az ábrán, mivel az jelentősen kiugró és nem mutatható be. A fővárosi adat az országos átlagot jelentősen megemeli. A megyék közül csak egy tudja megelőzni az átlagos adatot, így érzékelhetjük azt a különbséget, amit a fővárosban megjelenő egy főre eső GDP és a többi földrajzi térség adata között megjelenik. Ezeket a gondolatokat a számszerűadatok is igazolják, Budapesten az egy főre eső GDP 6 147 000 Ft, ami több, mint ötszöröse a Nógrád megyei teljesítménynek.

Meg kell jegyeznem, hogy Magyarország egy főre eső bruttó hazai terméke alig több mint kétharmada az EU átlagának, így a legalacsonyabb teljesítményű megyék adata alatta van az EU átlag felének. Az országon belüli szóródás jelentős és a gazdasági teljesítmény és megyék kategorizálása közötti összefüggést is érdemes lesz vizsgálni. Erre a későbbiekben részletesen kitérek.

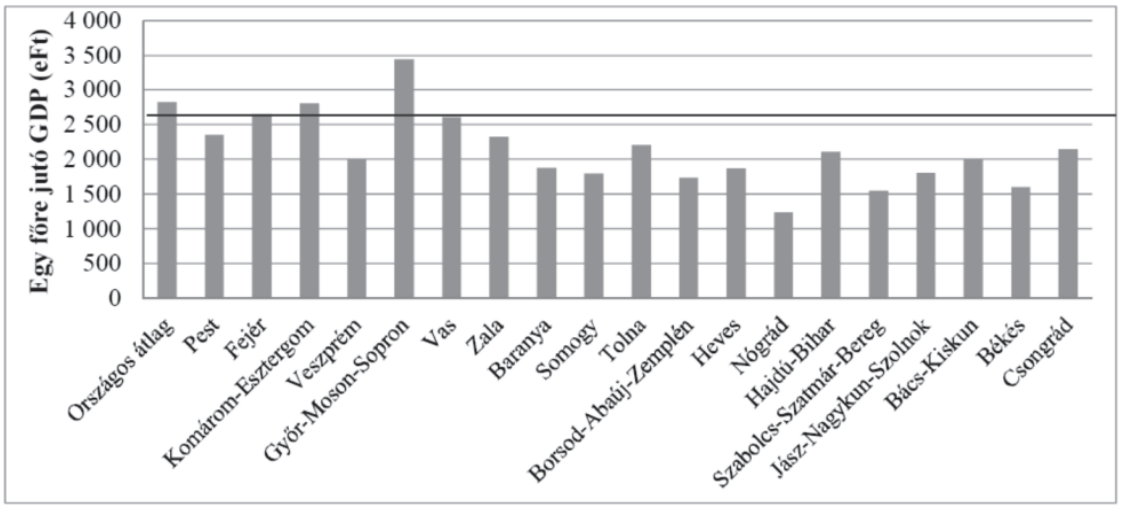

2. ábra: A megyék gazdasági fejlettségének összehasonlítása, az egy főre jutó hazai termék alapján, 2012-ben

Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.

Megjegyzés: az ábrán Budapest (6144 ezer Ft/fő) nem került feltüntetésre kiugró adata miatt, de az országos adat kiszámításnál figyelembe vették. A megyék regionális tagozódásban szerepelnek az ábrán.

A grafikon adatainak szóródása jelentős, természetesen, hogy különbségek nem csak a gazdasági teljesítményben, hanem egyéb mutatókban is hasonló módon megjelennek. Az

egyéb mutatók alatt az infrastrukturális ellátottságot, a beruházási adatokat, diplomások arányát stb. értem. Az összefüggés egyértelmű, jövedelem hiányában nincs beruházás, fejlesztés, a lakosság elvándorol. Mint Soós István tanulmányában részletesen leírja a kiugró gazdasági növekedés több tényező együttes fennállása esetén lehetséges. Egyértelmű tehát, hogy nem elegendő az adott terület GDP kitermelési potenciálját vizsgálni (Soós, 2013.).
A vizsgált téma szempontjából érdemes áttekinteni a K+F ráfordításainak összetételét.

A K+F források megoszlását a 3. számú ábra érzékelteti.

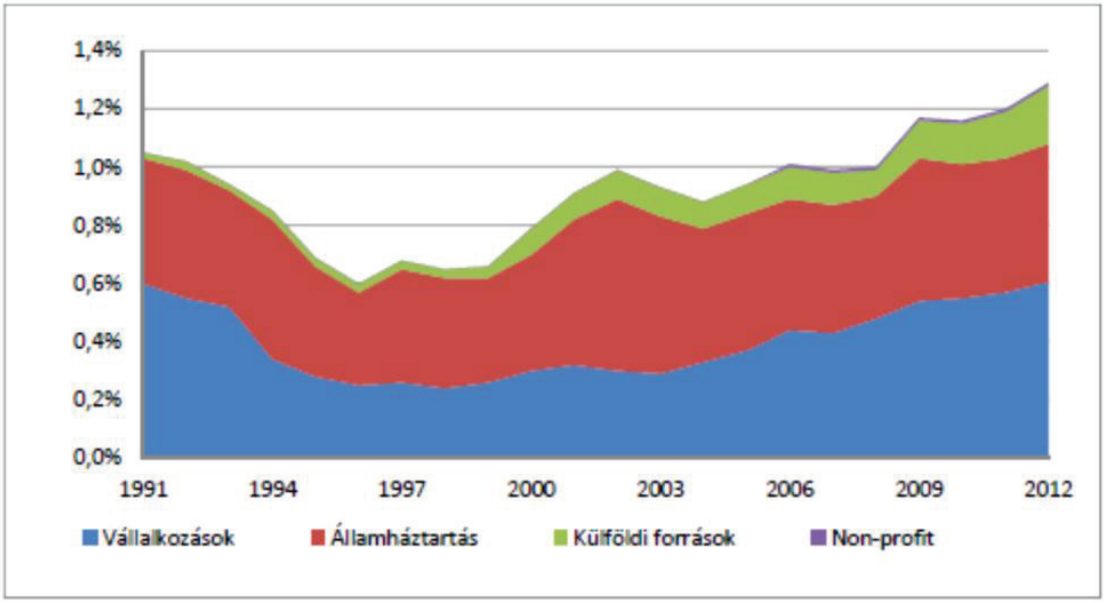

3. ábra: GDP arányos K+F ráfordítások forrásai (1991-2012; %)
Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.

Az ábra adatai szerint a felhasználás az 1995. évi mélypont után folyamatosan emelkedik, de annak összetételében növekszik a vállalkozások és a külföldi tőke aránya. Ez a két szegmens nehezen irányítható, a fejlesztéseiben nyilvánvalóan a profit reménye húzódik meg, nem pedig a területi kiegyenlítés szociális igénye. A kérdés továbbra is fennáll, vajon az innovációs tevékenységben zajló folyamatok a következő években támogathatják-e a területi kiegyenlítődést. További gondolkodás alapját képezheti, hogy a gazdaságilag hátrányos országrészekben pótolható-e a magántőke innovációs hatása?

Természetesen érdemes az innováció tartalmát is érintenünk. Erről precíz megfogalmazások találhatóak az OECD részéről, valamint a Magyar Innovációs Szövetség is meghatározta annak tartalmát. Ezek az adott szervezetek honlapján elérhetőek (lásd a hivatkozott forrásokban). Általánosított meghatározásban szerepeltethetjük az innovációt úgy, mint valamely új eljárás, technológia gazdasági célú hasznosítása.

Mint a fentiekben is jeleztem a gazdasági fejlettség, és az innovációs készség szorosan összefügg. A 4. számú ábra a kutatás-fejlesztési ráfordításokat ábrázolja. Az adatok vizsgálata során megfigyelhető azon megyék és a főváros magasabb felhasználási aránya ahol tudomány egyetemek vannak. Természetesen elmaradnak azok a térségek, ahol sem

egyetem, sem fejlett gazdaság nem jellemző. Ez az összefüggés természetes, de számszerűen ábrázolva meggyőző erővel párosul. Megfigyelhető négy megye és a főváros kiugróan magas adata.

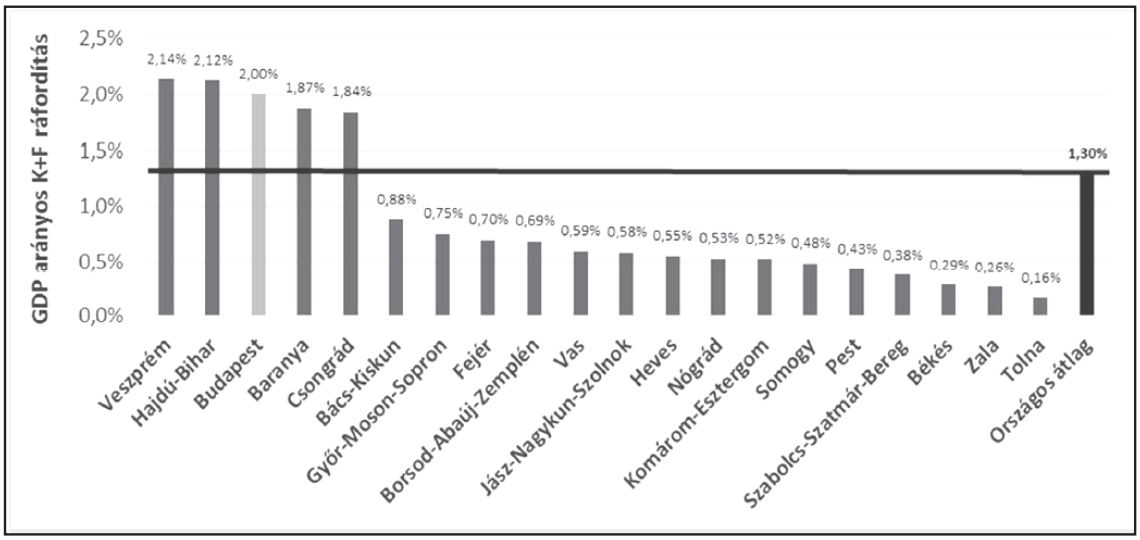

4. ábra: Kutatás-fejlesztési ráfordítások a GDP arányában megyénként, 2012-ben
Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.

Felmerül a kérdés, vajon van-e esélye az elmaradott településeknek, megyéknek arra, hogy ezen a területen felzárkózzanak. Ez a tevékenység nem öncélú, gondoljunk a vidék népesség megtartó hatására, esetleges elnéptelenedésének veszélyére. Az innováció a növekedés felzárkózás eszköze, így az központilag is komplexen kezelendő. A korábbiakban részletezett okok miatt célszerű megemlíteni a megvalósítás során egymást támogató programokat.
Az S3 központosított folyamatait támogató programokat az 1. számú táblázat tartalmazza.

1. táblázat: Az intelligens szakosodás által érintett operatív programok és felelős minisztériumai (ahol az IH elhelyezésre került)

OPERATÍV PROGRAM	FELELŐS MINISZTÉRIUM
Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív (GINOP)	Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM)
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)	Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM)
Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)	Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI)
Vidékfejlesztési Operatív Program (VP)	Vidékfejlesztési Minisztérium (VM)
Magyar Halászati és Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)	Vidékfejlesztési Minisztérium (VM)

Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.

A fentiekből érzékelhető a szinergia hatások kihasználására vonatkozó törekvés. Az állam tehát a kezében tartja a folyamatokat. Bízhatunk tehát abban, hogy a pályázati

források az S3 elveit érvényesítve eljuthatnak a megfelelő földrajzi egységekhez és szolgálhatják a felzárkózást.
Sajnos a kérdésem továbbra is fennáll; van-e fogadó közeg a lemaradtabb régiókban?

A megyék tipizálása a felmérés adatai alapján

A felmérések során több szempontból vizsgálták a megyéket és azokat három csoportba sorolták. A besorolást befolyásoló adatok a kutató fejlesztő helyek ráfordításai, a városban lakók aránya. A térség stabilitását jelző mutatóként megjelenik a migrációs többlet illetve hiány. (5. ábra)

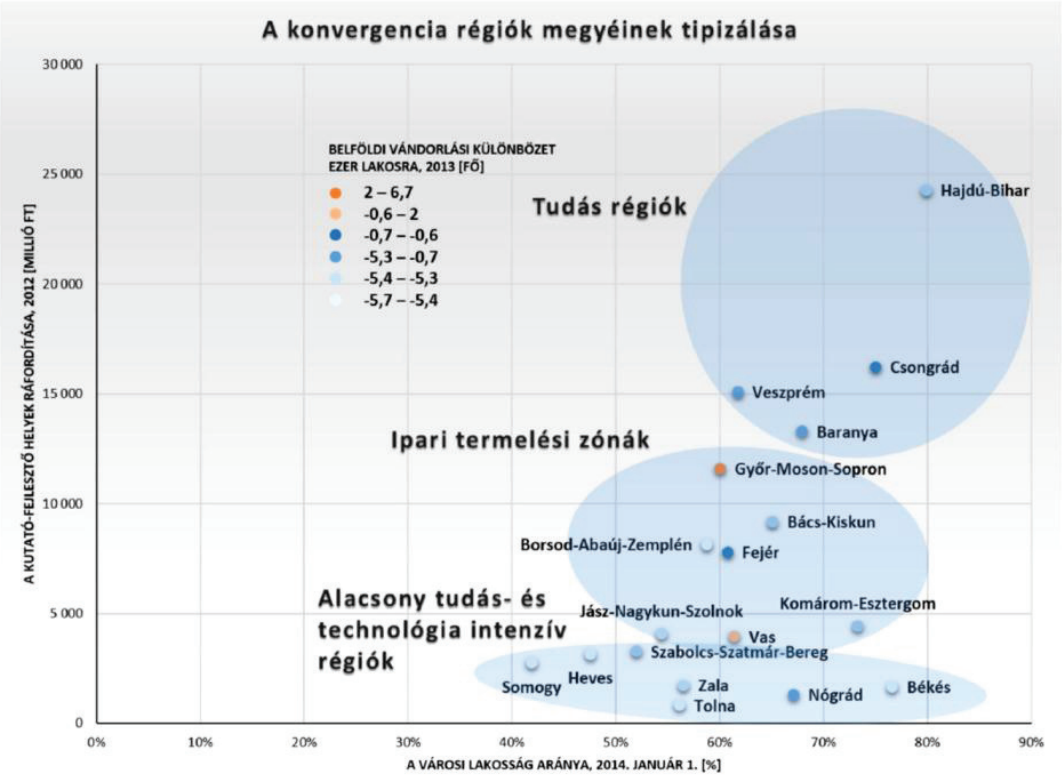

5. ábra: A konvergencia régiók megyéinek tipizálása

Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.

Az adatokat és a besorolásokat vizsgálva több sajátos összefüggés mutatkozik meg. A legnagyobb innovációs befogadóképességgel bíró megyék a tudásrégiók, ahol a nagy egyetemek találhatók és magas a városban lakók aránya. Nem kizárólag a gazdasági teljesítmény dominál, ami újabb kérdést vet fel. Az alacsonyabb beruházási potenciállal bíró megyék képesek-e befogadni az innováció eredményeit. Az is kérdés továbbá, hogy az egyetemek mellett milyen arányban tudnak megjelenni a vállalkozások által fenntartott kutatói kapacitások. Az oktatási intézmények nem biztos, hogy egyedül hosszú távon képesek helytállni a régiók versenyében. (Emlékeztetőül jelzem, hogy a kutatási ráfordításokban folyamatosan növekszik a magán- és külföldi tőke által finanszírozott források aránya)
Az egyértelmű, hogy kutatni és fejleszteni ott lehet, ahol van szakértelem és kutatási infrastruktúra, de az eredmények hasznosulása már kevésbé biztonságos. A

tudásrégiókra az elvándorlás is jellemző. Ellentmondásos a kép, de nézzük tovább a többi kategóriát is.
Az ipari termelési zónák felső harmadában található a Győr-Sopron megye, ahol viszonylag nagy a kutatási ráfordítás és a városban lakók aránya és migrációs többlet van. Ez valószínűleg az ott működő és folyamatosan fejlődő egyetemnek és a járműgyártásnak köszönhető. Ez a megye valószínűleg rövidesen átkerül a tudás régiókba. Megjegyzem, hogy véleményem szerint - az adatok alapján - ez a megye a leginkább képes fejlődni és hasznosítani a K+F+I eredményeit. Az ipari termelési zónák közül leginkább veszélyeztetett Jász- Nagykun Szolnok megye és Vas megye. Mindkét esetben célszerű a kutatás fejlesztés fokozása és az infrastruktúra fejlesztése, a városiasodás gyorsítása. Ismételnünk kell a veszély jelzését, kicsi az államilag finanszírozott kutatási potenciál, nincs jelentős magántőke, ami azt pótolni tudná.
Az alacsony tudás-technológia intenzív régiók esetében alacsony kutatási ráfordítás és alacsony a fejlett infrastruktúrával és iparral rendelkező városok aránya. A kitörés nehezen, vagy egyáltalán nem képzelhető el irányított fejlesztés nélkül. Ezeken a területeken nincs jelentős állami kutatási erő és a magántőke sem aktív.
A megyék beosztásának felsorolást az egyes számú melléklet tartalmazza.
Nézzük meg, milyen jövőt jósol, milyen feladatot határoz meg az S3 az egyes régiótípusokban.
A terv erre vonatkozó jövőképeit a 2. számú táblázat tartalmazza.

2. táblázat: A Nemzeti Intelligens Szakosodási stratégia által felvázolt jövőképek az egyes régiótípusok szerint

Tudás régiók	Hazánk tudásrégiói a szakosodási irányokban kijelölt területeken a makrotérség és Európa meghatározó szereplőivé válnak, a tudáscentrumok megerősítésével és a vállalkozói szféra bevonásával olyan versenyelőnyökre tesznek szert, amelyek a nemzetközi élmezőnybe emelik a választott szakosodási irányokban előállított tudást és termékeket. Az intelligens növekedés hazai szinten továbbgyűrűző hatása a többi régió felemelkedését is magával hozza.
Ipari termelési zónák	Az ipari termelési zónákban a szakosodási irányokban kijelölt területen működő K+F+I tevékenység következtében a régiók be tudnak kapcsolódni az innovációs láncba, nagy hozzáadott értékű termékek fejlesztése révén sikeres beszállítókká válnak, elsősorban a KKV szektor megerősödésével. A fenntartható növekedési pályára állással a régióknak lehetőségük nyílik arra, hogy saját tudásközpontokat hozhassanak létre a szakosodási irányaik mentén, ezáltal tudásrégióvá váljanak.
Alacsony tudás- és technológia-intenzitású régiók	Az alacsony tudás- és technológia-intenzitású régiókban a szakosodási irányokban megjelölt területeken innovatív megoldásokkal (ún. követő innovációval) és korszerű fejlesztésekkel a tradicionális ágazatok megújulnak, élénkebb K+F+I tevékenységet hoznak létre. A régiókban a befogadó növekedés következményeként a régió élhetőbbé válik, munkahelyek jönnek létre és megszűnik az elvándorlás.

Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.

Az alapgondolatok közül célszerű kiemelni, hogy maga a stratégia a besorolást mintegy rangsorként állítja fel. A tudásrégiók Európa meghatározó tudáscentrumává válhatnak a vállalkozások bevonásával és jelentős gazdasági társadalmi és innovációs központok alakulnak ki. Nyilvánvaló, hogy a fejlődés önmagát erősítő folyamattá válhat és ez a lakosság életszínvonalán is érződni fog, ami a népesség növekedését eredményezi.
Az ipari termelési zónák kevésbé tekinthetőek tudás alapon fejlődő területek, amelyek képesek bekapcsolódni az innovációs láncba és ezáltal fejlődőképesek, amelyek hosszú tudatos fejlesztéssel átléphetnek a tudás alapú régiók közé.
A harmadik alacsony tudás- és technológiai- intenzitású régiók, amelyek alkalmazni tudják a K+F+I eredményeit és olyan szintű helyi gazdaságot építhetnek, amelyek élhető körülményeket alakítanak ki és képesek az elvándorlás megállítására.
Az elemzés végén megállapíthatjuk, hogy a jelenlegi helyzet gyökeres megváltoztatásra, a tudáson gazdaság fejlesztésére azokon a területeken van lehetőség, ahol a jelenleg is fennáll a viszonylag magas szellemi kapacitás, a vállalkozások képesek a kutatások finanszírozására és az elért eredmények hasznosítására. Az S3 célkitűzései önmagukban nem képesek jelentősen javítani az elmaradott területek helyzetét. A területi kiegyenlítés, a vidék népességmegtartó erejének fokozása csak komplex gazdaságfejlesztéssel érhetőek el, amely összehangolt kormányzati stratégiát is igényel.

További kérdésként felmerül a befektetések hasznosulása, a teljes tényezőtermelékenység mérése. Ebben a témában elkészült tanulmány alapján kijelenthetjük, hogy ez egy összetett, több tényezős vizsgálatnak lehet az eredménye (Révész, 2005.). Ebben a témakörben érdemes további tanulmányokat készíteni a földrajzi térségek vonatkozásában.

Következtetések, javaslatok

Az S3 stratégia a 2014-2020-as EU költségvetési ciklus jelentős – és hasonló nagyságrendben valószínűleg utolsó – fejlesztési forrását biztosítja mintegy 700 milliárd forint összegben. A helyi források kiegészítésével ez a forrás meghaladja az 1.000 milliárd forintot. Az összeg felhasználását jelentős helyzetfelmérési és tervezési munka előzi meg. Az S3 stratégia elkészült. A lehetőségek és cél meghatározása megtörtént. Az elemzés eredményeként az is megállapítható, hogy a gazdaságilag elmaradott térségek nem rendelkeznek azokkal az erőforrásokkal, amelyek képesek az önfejlődés beindítására. Ezt igazolja az a tény is, hogy a vidékfejlesztésre fordított összegek felhasználása nem volt eredményes, a területi különbségek nem tudtak jelentősen csökkenni.

A tervezési munka rávilágított a komplex fejlesztés igényére, amely csak előre megtervezett és állam által támogatott összehangolt fejlesztéssel valósítható meg. A gazdaságpolitikának fel kell vállalnia a fejlesztési források differenciált elosztását és annak szigorúan ellenőrzött végrehajtását.

Hivatkozott források

[1.] Hronszky I. – Várkonyi L. (é. n.): Innováció menedzsment tanulmány radikális innovációk kihívásairól és menedzselési lehetőségekről. Letöltés dátuma: 2015. január 10.
Forrás:http://goliat.eik.bme.hu/~hronszky/varkonyi/Innovaciomendzsment-Radikalis.pdf

[2.] Szokolai Zs. (2011): Lépésről lépésre a kreatív ipar támogatásának lehetőségei a gazdasági centrumoktól távol eső kis- és közepes városokban. Területfejlesztés és Innováció. 2011. évi 2. szám. Pécsi Tudományegyetem. Pécs
[3.] Soós I. (2013): Hol lesz a következő Szilícium völgy? Letöltés dátuma: 2015. január 10. Forrás: http://drillio.com/hu/kultura/eletmod/hol-lesz-a-kovetkezo-szilicium-volgy-2013/
[4.] Ismeretlen szerző. Letöltés dátuma: 2015. január 10. Forrás: http://www.oecd.org/innovation/oecdreviewsofinnovationpolicy.htm
[5.] Innováció értelmezése. Magyar Innovációs Szövetség. Letöltés dátuma: 2015. január 10. Forrás: http://www.innovacio.hu/1g_hu.php
[6.] Révész I. (2005): Az innováció egyes típusainak hatása a nemzeti jövedelem növekedésére. Magyar Innovációs Szövetség, Budapest, 2005. Teljes Tényezőtermelékenység mérése.
[7.] Rátzné Ludányi Ágnes előadásának anyaga, Szolnok, 2014. szeptember 16.
[8.] A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet
[9.] www.s3magyarorszag.hu Letöltés dátuma: 2015. január 10.

Szerző:

Dr. Túróczi Imre PhD
rektor, főiskolai tanár
Szolnoki Főiskola
turoczi@szolf.hu

1. Melléklet. Regionális beosztás

Tudás régiók	• Budapest és Pest megye • Baranya megye • Csongrád megye • Hajdú-Bihar megye • Veszprém
Ipari termelési zónák	• Bács-Kiskun megye • Borsod-Abaúj-Zemplén megye • Fejér megye • Győr-Moson-Sopron megye • Jász- Nagykun Szolnok • Komárom-Esztergom megye • Vas megye
Alacsony tudás- és technológia-intenzitású régiók	• Békés megye • Heves megye • Nógrád megye • Somogy megye • Szabolcs-Szatmár-Bereg megye • Tolna megye • Zala megye

Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia 2014. október 23.